

แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอย
ทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
Innovation Application Guidelines for Schools Administration and Learners
with Learning Loss Development Under Secondary Educational Service Area
Office CHONBURI RAYONG

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์¹, อธิษฐกร วรบำรุงกุล², พิฎา สมบูรณ์³
Suphattarapong Rongphaengrunroj¹, Theerangkoon Warabamrungkul², Lita Somborn³
Corresponding Author E-mail: 6526141024@rbru.ac.th

Received: 2025-10-17; Revised: 2026-03-01; Accepted: 2026-03-06

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (3) สร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และ (4) นำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก/แนวคำถามสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา สหสัมพันธ์เพียร์สัน การถดถอยอย่างง่าย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D = 0.51$) และ การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D = 0.53$) 2) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับผลลัพธ์ผู้เรียน ($r_{xy} = 0.461$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 45.688 + 0.813 \cdot X$ และ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.461 \cdot Z_x$ และ 4) แนวทางการประยุกต์ฯ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 4.1) ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันการณ์ 4.2) ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม 4.3) การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และ 4.4) การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้นวัตกรรม, นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา, การพัฒนาผู้เรียน, ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

¹ Student in Master of Education Degree, (Educational Administration), Rambhai Barni Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

³ Co - Advisor, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

This research aimed (1) to examine the level of application of innovations in educational administration and student development amid learning loss among teachers under the Chonburi-Rayong Secondary Educational Service Area Office; (2) to analyze the relationship between the application of innovations in educational administration and student development amid learning loss; (3) to construct prediction equations for the application of innovations in educational administration to enhance student development amid learning loss; and (4) to propose practical guidelines for applying these innovations among teachers under the Chonburi-Rayong Secondary Educational Service Area Office. This was mixed-methods research. The sample comprised 351 respondents and 28 key informants. Research instruments included a questionnaire and in-depth interview protocol/focus group discussion guide. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation, simple regression analysis, and qualitative data were analyzed using content analysis. The findings indicated that:

(1) the application of innovations in educational administration was at the highest level ($\bar{X} = 4.51$, S.D = 0.51), and student development amid learning loss was likewise at the highest level ($\bar{X} = 4.51$, S.D = 0.53); (2) the application of innovations in educational administration showed a moderate positive correlation with student learning outcomes ($r_{xy} = 0.461$), statistically significant at the .05 level; (3) the raw-score prediction equation was $\hat{Y} = 45.688 + 0.813X$ and the standardized prediction equation was $\hat{Z}_y = 0.461 * Z_x$; and (4) four strategic guidelines were identified: 4.1) responsive and timely leadership, 4.2) innovative learning ecosystems, 4.3) technology integration for enhanced efficiency, and 4.4) empowering personnel and building networks and partnerships.

Keywords: Innovations Implementation, Educational Administration Innovations, Student Development, Learning Loss

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อระบบการศึกษาทั่วโลกและในประเทศไทยอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน สถานศึกษาทั่วประเทศจำเป็นต้องปิดการเรียนการสอนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงที่ต้องปิดอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีการศึกษา ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัว ปรับรูปแบบ และปรับบทบาทให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2565: 1-10) ผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาไทยในหลากหลายมิติ ทั้งด้านผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ มีสภาวะความตึงเครียดและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ด้านผู้สอนที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นและขาดความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อเทคโนโลยีที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังไม่เพียงพอและไม่เสถียร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2564: 13-58) จากรายงานของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.01) รองลงมาคือภาษาต่างประเทศ (2.90) และวิทยาศาสตร์ (2.87) ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2565: 74-171)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา 51 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดชลบุรีและระยอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. 2566) ได้ประสบปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องกำหนดมาตรการในการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565: คำนำ) ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบ

จากสถานการณ์แพร่ระบาดด้วยการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ การใช้นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องออกแบบและวางแผนนำมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม (ภูมิภควัฒน์ ภูมิพงศ์ศศธร. 2565: 3) เพื่อแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เปรียบเสมือนกำแพงด้านสำคัญที่กั้นขวางการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลายท่าน เช่น วาริ นิยมวรรณ (2564: 193) อร่าม วัฒนะ (2561: 198) และสรวิฑูมิ นิ่มนวล (2565: 145) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และพร้อมก้าวสู่การเป็นเยาวชนในสังคมที่มีคุณภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาที่เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา ดังนี้
สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565: 14) อธิบายว่า นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาคือวิธีการหรือแนวทางใหม่ที่ผู้บริหารพัฒนาขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่ “เชิงนโยบาย” และ “การจัดการเรียนการสอน” ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร

ภูมิภควัฒน์ ภูมิพงศ์ศศธร (2565: 14-3) มีมุมมองสอดคล้องกับการแบ่งนวัตกรรมทางการบริหารเป็น 2 ด้านเช่นกัน และได้ชี้แจงความหมายของ “นวัตกรรม” ว่าหมายถึงความคิดหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือการปรับปรุงสิ่งเดิมให้ทันสมัย และได้ผลดีขึ้น ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น จึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในการยกระดับคุณภาพงาน

ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ (2561: 550) ได้ให้คำจำกัดความ “นวัตกรรมเชิงนโยบาย” ไว้ว่า เป็นการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการใช้ระเบียบ กฎ และข้อบังคับให้เกิดผลในการปฏิบัติจริง เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

ปิยะวรรณ บริหารพานิช (2565: 44) เสนอว่าการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจำเป็นต้องมี “นวัตกรรมเชิงนโยบาย” เป็นแกนหลักในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

สมบัติ นามบุรี (2562: 130) ได้อธิบายเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารด้านกลยุทธ์ (Strategic Paradigm)” ว่าเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ระยะยาวของสถานศึกษา เพื่อการวางแผนและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

Hughes (1987: 307) และ Schumpeter (1975: 67) เสนอความหมายของนวัตกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกัน คือ การสร้างสิ่งใหม่หรือปรับปรุงจากสิ่งเดิมให้เกิด “ความใหม่ที่มีคุณค่า” โดยการยอมรับในเรื่องความเป็นนวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้และบริบทของผู้ใช้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า “การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา” หมายถึง การที่ผู้บริหารออกแบบและใช้แนวทางหรือระบบใหม่ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ (ครอบคลุมทั้งวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ ระเบียบปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน) เพื่อใช้ในการตัดสินใจและขับเคลื่อนงานภายในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2. ความหมายของการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

นักวิชาการที่เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงแนวคิดและความหมายของ “การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้” ดังต่อไปนี้

ชาตรี นามคุณ (2565: 9) ได้ศึกษาการฟื้นฟูสภาพถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss recovery) โดยใช้ กระบวนการ SPT-PLC ร่วมกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าสามารถแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนให้กลับสู่ สภาวะปกติได้ ป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดจากระบบการศึกษา และเสริมทักษะชีวิตได้อย่างมีระบบ

นรรธพร จันทร์เฉลี่ย เสริบุตร (2565: ออนไลน์) ได้นำเสนอ “สมุทรสาครโมเดล” ที่มีการจัดลำดับงานฟื้นฟู ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายเชิงสมรรถนะ การออกแบบบทเรียนออนไลน์และ Micro-Learning ไปจนถึงกลไกสนับสนุนและ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเร่งพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในภาวะถดถอยอย่างเป็นขั้นตอน

เปรมยุภา สุดจำ (2564: 16) มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนผ่าน “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล” ซึ่งเริ่มต้นจากการ คัดกรอง การส่งเสริม และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนที่ตรงกับ ความต้องการ

เบญจวรรณ เรืองศรี, และคณะ (2564: 29) ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนในวิถีใหม่จำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้ เข้าถึงผู้เรียนทุกคน มีการออกแบบหลักสูตรตามความแตกต่างรายบุคคล และเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี อย่างครบครัน

ทวีศักดิ์ เจริญเตี้ย (2565: 53) ได้เสนอองค์ประกอบการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอย ได้แก่ การ วางนโยบายและหลักการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน มาตรการป้องกันโรค การดูแลผู้เรียนอย่างเท่าเทียม การพัฒนาครู และการ ออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

วิจารณ์ พานิช (2565: ออนไลน์) มองว่าการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนจะต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาครูและ ผู้บริหาร ทั้งในด้านภาษา การจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ และการใช้เทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการเสริมสมรรถนะผู้บริหารในการ ออกแบบนวัตกรรมและวางนโยบายที่เป็นระบบ

Umit Dilekci (2021: 25-42) ได้ศึกษาความท้าทายของผู้บริหารโรงเรียนในประเทศตุรกีในช่วงสถานการณ์โควิด-19 พบว่าการพัฒนาผู้เรียนท่ามกลางภาวะถดถอยจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร การจัดการงบประมาณ การตัดสินใจ การวางแผน และการประสานงานอย่างเป็นรูปธรรมภายในโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้” หมายถึง การวาง มาตรการเชิงระบบที่เริ่มต้นจากการประเมินปัญหา การออกแบบการเรียนรู้และการสนับสนุนเฉพาะราย การเสริมพลังครูและ ผู้บริหารผ่าน PLC และการพัฒนาวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจ และการประสานเครือข่าย เพื่อ ฟื้นฟูสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

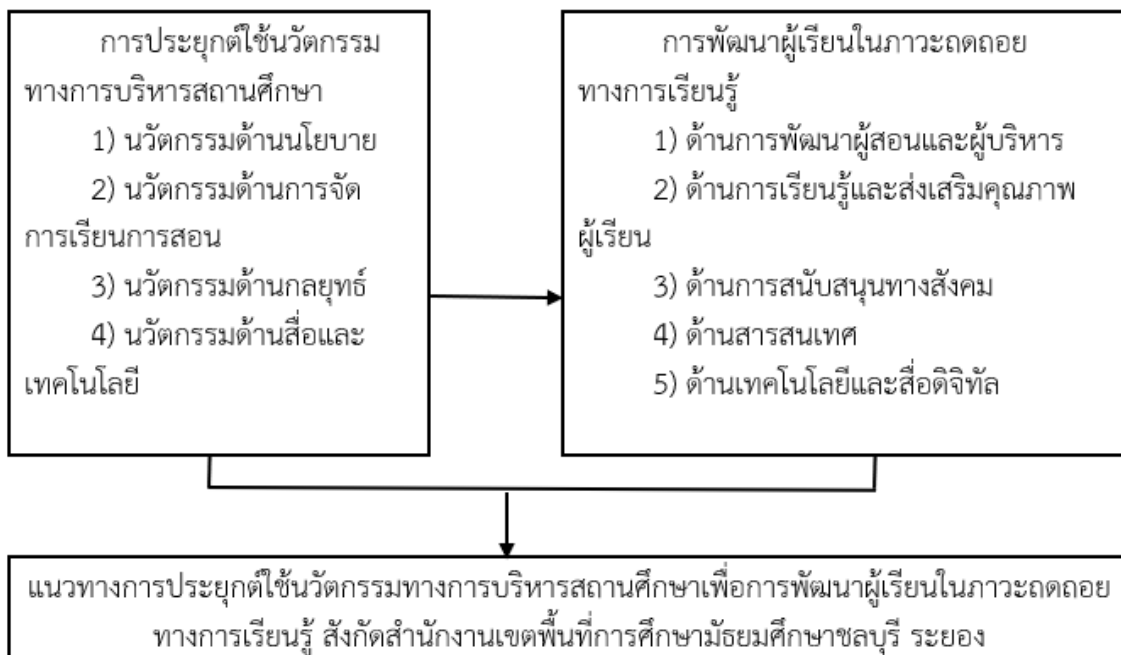
จากการศึกษารอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการ บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อ กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีของ นักวิชาการ เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เป็นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา โดยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรที่เป็น

ปัจจัย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมด้านนโยบาย 2) นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ และ 4) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี

2. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา อาทิ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) , ภูมิภควิช จ ภูมิพงศ์ชคร (2565) , และสมบัติ นามบุรี (2562) รวมถึงแนวคิดด้านนวัตกรรมของ Hughes (1987) และ Schumpeter (1975) โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับบริบทการบริหารในยุคดิจิทัล กระบวนการดังกล่าวทำให้สามารถคัดกรองและจำแนกองค์ประกอบที่เป็นตัวแปรหลักในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมด้านนโยบาย 2) นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ และ 4) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นตัวแปรที่ครอบคลุมทั้งมิติการบริหารจัดการและการสนับสนุนการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤต

3. สำหรับการกำหนดตัวแปรด้านการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss Recovery) ของนักวิชาการและหน่วยงานด้านการศึกษา เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2565), วิจารณ์ พานิช (2565), และทวีศักดิ์ เจริญเตี้ย (2565) รวมถึงแนวคิดการดูแลผู้เรียนรายบุคคลของ เปรมยุดา สุดจำ (2564) และการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของ เบญจวรรณ เรืองศรี, และคณะ (2564) ผลจากการสังเคราะห์จุดเน้นที่สอดคล้องกันจากแหล่งข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นตัวแปรสำคัญ 5 ด้านที่สะท้อนถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาผู้สอนและผู้บริหาร 2) ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 3) ด้านการสนับสนุนทางสังคม 4) ด้านสารสนเทศ และ 5) ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ใช้รูปแบบผสมวิธี (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีและระยอง จำนวนรวม 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง. 2567: 3)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี และระยอง จำนวนรวม 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง. 2567: 3) สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ตามตารางกระจายและมอร์แกนที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยนี้ ถูกคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 20 คน เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก และกลุ่มผู้บริหารเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน โดยผู้บริหารทั้งหมดต้อง มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 2 ปี และเป็นผู้ที่มีความยินดีและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัย หรือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีข้อความจำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมด้านนโยบาย 2) นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ และ 4) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ผลการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.69 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.74

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีข้อความจำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาผู้สอนและผู้บริหาร 2) ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 3) ด้านการสนับสนุนทางสังคม 4) ด้านสารสนเทศ และ 5) ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.69 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.76

การวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์ผลการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน โดยมีข้อความครอบคลุมแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

การสนทนากลุ่ม เป็นชุดประเด็นคำถามเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน เพื่อยืนยันและสรุปแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

โดยเครื่องมือเชิงคุณภาพทั้ง 2 ฉบับ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ รวมไปถึงการทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินหาค่าความสอดคล้องและข้อความของตัวแปรแต่ละตัว หลังจากนั้นนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 และแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสถานศึกษาจังหวัดระยอง หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถาม ทางการศึกษาประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษา เท้ากั 0.74 และค่าความเชื่่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรูู้ เท้ากั 0.76

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดชลบุรีและระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และการตอบกลับของแบบสอบถามออนไลน์มีความสมบูรณ์ 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ใช้ในการวิเคราะห์การประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรูู้

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์การประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรูู้

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรูู้

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) ใช้สำหรับพยากรณ์การประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรูู้ และสร้างสมการพยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษา ปรากฏดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษาโดยรวมและรายด้าน

แนวทางการประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษา	n = 351		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. นวัตกรรมด้านนโยบาย	4.50	0.50	มาก	2
2. นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน	4.53	0.51	มากที่สุด	1
3. นวัตกรรมด้านกลยุทธ์	4.50	0.51	มาก	3
4. นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี	4.50	0.51	มาก	4
รวม	4.51	0.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการประยุคตใ้ชนั้วัตกรรททางกรบริหารสถานศึษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.51) นวัตกรรมด้านนโยบาย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.50) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.51) และนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับผลการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	n = 351		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาครูและผู้บริหาร	4.50	0.53	มาก	2
2. ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน	4.50	0.53	มาก	3
3. ด้านการสนับสนุนทางสังคม	4.50	0.54	มาก	4
4. ด้านสารสนเทศ	4.50	0.52	มาก	5
5. ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล	4.51	0.52	มากที่สุด	1
รวม	4.51	0.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.52) ด้านการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.53) ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.53) ด้านการสนับสนุนทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.54) และ ด้านสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้วยวิธีการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตารางที่ 3 - 5

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	p
การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X)	0.461*	< .05
การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y)		

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.461) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อสถานศึกษามีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมอย่างครอบคลุม ก็สามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้กลยุทธ์และนโยบายที่ทันสมัยควบคู่กับเทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁	.244*	.264*	.128*	.222*	.218*	.304*
X ₂	.146*	.216*	.152*	.114*	.219*	.244*
X ₃	.260*	.220*	.245*	.129*	.144*	.272*
X ₄	.225*	.259*	.160*	.238*	.313*	.341*
X	.351*	.379*	.277*	.278*	.352*	.461*

* p < .05

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา (X) กับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกระดับปานกลาง ($r_{xy} = .461$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรทุกตัว จำนวน 20 คู่ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี (X₄) และด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล (Y₅) ($r_{xy} = .313$) นวัตกรรมด้านนโยบาย (X₁) และด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน (Y₂) ($r_{xy} = .264$) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ (X₃) และด้านการพัฒนาผู้สอนและผู้บริหาร (Y₁) ($r_{xy} = .260$) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา (X) กับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในรายด้านมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกปานกลางทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน (Y₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .379 ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล (Y₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .352 ด้านการพัฒนาผู้สอนและผู้บริหาร (Y₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .351 ด้านสารสนเทศ (Y₄) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .278 ด้านการสนับสนุนทางสังคม (Y₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .277

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายของตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์ทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2043.208	1	2043.208	94.186	.000 ^b
	Residual	7570.969	349	21.693		
	Total	9614.177	350			

a. Dependent Variable: Y b. Predictors: (Constant), X

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		B	Std. Error	Coefficients Beta		
1	(Constant)	45.688	6.420		7.116	.000
	X	0.813	0.084	0.461	9.705	.000

a. Dependent Variable: Y

a = 45.688   b = 0.813   S.E._{est} = 6.420   R² = 0.213   Adjust R² = 0.210

สมการถดถอย คือ $\hat{Y} = a + bX$, $\hat{Y} = 45.688 + 0.813 * X$

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การพยากรณ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 45.688 + 0.813 * X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.461 * Z_x$ ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) สามารถพยากรณ์การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้คิดเป็นร้อยละ 21.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกและคำโครงคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มซึ่งมีกระบวนการสร้างโดยการนำประเด็นสำคัญที่สังเคราะห์ได้จากผลการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นฐานในการกำหนดข้อคำถามโดยเครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมทั้งหมด จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันสมัย มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที มีความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เน้นความหลากหลายและใช้นวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ เปิดพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยไม่เน้นความถูกต้อง แต่เน้นให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง 3) การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการและบริหารจัดการอย่างมียุทธศาสตร์ การลงทุนในระบบเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ห้องเรียนดิจิทัล และระบบ LMS ส่งผลให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และ 4) การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย เปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน เปิดช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพกับผู้ปกครองและชุมชน

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายผ่าน เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 ท่าน กระบวนการนี้ช่วยให้สามารถตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลจากหลายบุคคลและหลายสถานการณ์ เพื่อยืนยันความเที่ยงตรงของประเด็นที่สังเคราะห์ได้ตามบริบทจริงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดถูกนำมาเชื่อมโยงและบูรณาการร่วมกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อเป็นแหล่งตั้งต้นสำคัญในการสร้างข้อสรุปที่เป็นรูปธรรมจนนำไปสู่การกำหนดเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ทั้ง 4 แนวทาง อันประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันสมัย เพื่อตอบสนองต่อภาวะวิกฤตอย่างมีกลยุทธ์ 2) ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ที่เปิดพื้นที่ให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ 3) การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และ 4) การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความร่วมมือในการฟื้นฟูสมรรถนะผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารให้เท่าทันต่อสถานการณ์วิกฤต โดยในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ด้านนโยบาย มีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ด้านกลยุทธ์ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และด้านสื่อและเทคโนโลยีมีการลงทุนพัฒนาระบบสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้พร้อมใช้งาน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ยงยุทธสงพะโยม (2565) ที่เน้นการบริหารแบบบูรณาการ 7 ด้าน รุจิรา กองจันทร์, และคณะ (2563) ที่พบว่าต้องมีการพัฒนา

กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และ Umit Dilekci (2021) ที่ศึกษาความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในตุรกี ซึ่งต้องสร้างนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งล้วนเน้นย้ำถึงความสำคัญของการบริหารแบบบูรณาการที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี การปรับโครงสร้างการทำงาน และการจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ สำหรับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.51$) สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและการปฏิบัติจริงในการเยียวยาผู้เรียน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ที่มีการส่งเสริมการเข้าถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และการใช้สื่อดิจิทัลเสริมทักษะ ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน มีการจัดสอนซ่อมเสริมและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล รวมถึง ด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่เน้นการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์จากหลายองค์กรการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ต้องอาศัยการบูรณาการหลายมิติ ทั้งการออกแบบเนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบท การสร้างกลไกสนับสนุนครบวงจร การปรับบทบาทของผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยการความสะดวกรวดเร็วในการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการจัดการความเครียดและการสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคมที่แข็งแกร่ง ดังนั้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาในบริบทปัจจุบันจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึง การบริหารงานที่ยั่งยืน ตามที่ ภูติศ ฤทธิจารุกร (2565) เบญจวรรณ เรื่องศรี, และคณะ (2564) และเทพยพงษ์ เศษศิมบง (2565) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ Yunus Emre Omur (2016) ที่เน้นถึงความสำคัญของการจัดการนวัตกรรมและกลไกการเรียนรู้ขององค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาชี้ว่าการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.461$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านนวัตกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ($r_{xy} = 0.341$) มีความสัมพันธ์สูงสุด เนื่องจากการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่พร้อมมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา การที่ผู้บริหารมุ่งเน้นนวัตกรรมด้านสื่อจึงส่งผลโดยตรงต่อโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Lázaro Lorente, Ancheta Arrabal, & Pulido-Montes (2020) และการศึกษาของ วัลลิกา รุมาคม, และฐิชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์ (2565: 16–30) ที่พบว่า การออกแบบระบบนิเวศดิจิทัล (Digital Ecosystem) อย่างเป็นระบบช่วยลดความเหลื่อมล้ำและบรรเทาผลกระทบจากการหยุดชะงักทางการศึกษาได้จริง 2) นวัตกรรมด้านนโยบาย ($r_{xy} = 0.304$) มีความสัมพันธ์รองลงมา สะท้อนให้เห็นว่านโยบายที่ชัดเจนและยืดหยุ่นของผู้บริหารเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางที่สำคัญ เมื่อมีการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาและจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงจุด ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว สอดคล้องกับ Umit Dilekci (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และสามารถกำหนดนโยบายบริหารจัดการความท้าทายในช่วงวิกฤตได้ดี จะช่วยให้โรงเรียนสามารถรับมือกับปัญหาการเรียนรู้ออนไลน์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ ($r_{xy} = 0.272$) มีความสัมพันธ์ในลำดับถัดมา แสดงให้เห็นว่าการมีกลยุทธ์การบริหารที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ (Adaptive Strategy) และการสร้างการมีส่วนร่วม เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ ยอดมงคล, และคณะ (2562) ที่พบว่า การพัฒนากลยุทธ์สถานศึกษาที่ครอบคลุมทั้งการบริหารจัดการและการสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

3. การพยากรณ์การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 45.688 + 0.813 \cdot X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.461 \cdot Z_x$ ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา (X) สามารถพยากรณ์การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอย

ทางการเรียนรู้ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้คิดเป็นร้อยละ 21.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มี 4 แนวทางประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่นและทันการณ์ (Responsive Leadership) ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทเชิงรุกด้วยแนวคิดภาวะผู้นำแบบปรับตัว โดยไม่ยึดติดกับแผนเดิมแต่พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริง ส่งเสริมและรับฟังเสียงจากครูและนักเรียน จัดทำแผนฉุกเฉินทางการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์เยียวยาผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

แนวทางที่ 2 ระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (Innovative Learning Ecosystems) สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบพื้นที่ทดลองแนวคิดให้ครูลองวิธีสอนใหม่ และส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาวิธีการเรียนการสอน

แนวทางที่ 3 การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Synergistic Technology Integration) ใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ส่งเสริมระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เช่น Dashboard นักเรียนและ Learning Analytics สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการสอนดิจิทัล และกำกับดูแลวินัยดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

แนวทางที่ 4 การเสริมพลังบุคลากรและสร้างภาคีเครือข่าย (Empowering Professionals & Partnerships) พัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบผ่านกิจกรรมอบรม สัมมนา ระบบพี่เลี้ยงและการโค้ช สร้างแรงจูงใจและให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก โดยให้ผู้ปกครองมีบทบาทมากกว่าการเฝ้าดู

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้พบผลสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านนโยบาย นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ และนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยี ตามลำดับ

ประการที่ 2 การพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูและผู้บริหาร ด้านการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ด้านการสนับสนุนทางสังคม และด้านสารสนเทศ ตามลำดับ

ประการที่ 3 พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ผลการพัฒนาผู้เรียนในภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้ร้อยละ 21.30

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดระดับเขตพื้นที่และระดับชาติควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางการบริหารอย่างครอบคลุม

1.1.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.1.3 ผลักดันการพัฒนาแบบติดตามผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะตัว (Individual Learning Plan)

1.1.4 มุ่งเน้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและมีทักษะการตัดสินใจบนฐานข้อมูลสารสนเทศ

1.1.5 ควรเปิดพื้นที่ให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาตามบริบทของชุมชนโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.2.1 สถานศึกษาควรขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หรือการใช้โครงงานเป็นฐาน

1.2.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

1.2.3 มีการกำหนดกรอบแนวทางการใช้เทคโนโลยีที่ชัดเจนควบคู่กับการปลูกฝังวินัยดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน

1.2.4 สนับสนุนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาทางการศึกษา

1.2.5 สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลาย

2.2 ควรดำเนินการวิจัยเชิงทดลองเพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของการนำนวัตกรรมทางการบริหารไปใช้ในสถานการณ์จริงอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ศึกษาและพัฒนารูปแบบการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับชั้น

2.4 ควรพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและพฤติกรรมของผู้เรียนในทุกมิติ

2.5 ศึกษาผลกระทบระยะยาวของการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตามและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ชาติรี นามคุณ. (2565). การแก้ปัญหาสภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss recovery) และป้องกันการหลุดออกจากระบบของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการ SPT PLC ร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมนนทรี ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพฯ: โรงเรียนประถมนนทรี.

ทวีศักดิ์ เจริญเตี้ย. (2565). รูปแบบการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย ชลบุรี. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*. 4(4): 50-66.

เทพยพงษ์ เศษคิมบง. (2565). การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสู่ความปกติในสถานการณ์วิกฤติโควิด-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15(44): 1-13.

นรรธพร จันทร์เฉลี่ย เสริบุตร. (2565). นวัตกรรมและแนวทางฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอย กรณีศึกษาสมุทรสาครโมเดล. Starfish Education. สืบค้นเมื่อ 02 ตุลาคม 2568, จาก <https://www.starfishlabz.com>

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เบญจวรรณ เรืองศรี, และคณะ. (2564). การจัดการเรียนการสอนในยุค New Normal Covid-19 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On Site. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10(2): 29-45.

ปิยะวรรณ บริหารพานิช. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. 8(1): 44-55.

เปรมยุดา สุดจำ. (2564). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์โควิด-19. *วารสารบวร สหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*. 2(2): 10-17.

- ภูติศ ฤทธิ์จารุกร. (2565). การบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 ด้วยนวัตกรรม 5 นิ้ว ปรับสร้างสุขสู่ห้องเรียนวิถีใหม่. *วารสารวิชาการ*. 25(1): 29-37.
- ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชสร. (2565). นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงโลกดิจิทัล. นนทบุรี: บัดดี้ครีเอชั่น.
- ยงยุทธ สงพะโยม. (2565). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่. *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- รุจิรา กองจันทร์, และคณะ. (2563). นวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพของโรงเรียนโปงพัฒนาวิทยาคม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. 8(32): 253-262.
- วัสสิกา รุมาคม, และฐิติชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*. 9(6): 16-30.
- วาริ นิยมวรรณ. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรสาครในภาวะวิกฤติโควิด-19. *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*.
- วิจารณ์ พานิช. (2565). Learning Loss ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2568, จาก <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2561). นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(4): 534-553.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). นวัตกรรมและการบริหารจัดการ. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 2(2): 121-134.
- สราวุฒิ นิ่มนวล. (2565). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570*. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- _____. (2567). *รายงานผลการดำเนินการประจำปีงบประมาณ 2566*. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ Learning Loss*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการฟื้นตัวทางการศึกษาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาค*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2565). *รายงานผลการศึกษาระยะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19: สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวรรณ ยอดมงคล, วัน เดชพิชัย, และสุจิตรา จรจิตร. (2562). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 17(2): 221-241.
- อร่าม วัฒน. (2561). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. *ดุสิตนิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Dilekci, U. (2021). School administration during the COVID-19 pandemic: Challenges to Turkish school administrators. *Journal on Educational Psychology*. 15: 25-42.
- Hughes, T. (1987). The evolution of technology system. In *The social construction of technological systems: New directions in the sociology and history of technology*. (pp. 307-310). Cambridge: Cambridge University Press.
- Lorente, L. M. L., Arrabal, A. A., & Pulido-Montes, C. (2020). The Right to Education and ICT during COVID-19: An International Perspective. *Sustainability*. 12(21): 9091.

Schumpeter, J. (1975). **Capitalism, Socialism and Democracy**. New York: George Allen & Unwin (Publishers).

Omur, Y. E. (2016). Teacher Opinions on the Innovation Management Skills of School Administrators and Organizational Learning Mechanisms. **Eurasian Journal of Educational Research**. 66: 243-262.